

Motywacje wyborcze Polaków

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Co miesiąc pytamy badanych o to, czy wzięliby udział w wyborach parlamentarnych i na kogo ewentualnie by w nich zagłosowali – tego lata postanowiliśmy ich również dopytać, dlaczego oddaliby głos na to, a nie inne ugrupowanie¹. Żeby poznać motywacje wyborcze Polaków, posłużyliśmy się pytaniem otwartym, tak by każdy respondent miał możliwość uzasadnienia swojego wyboru we własnych słowach. Uzyskane w ten sposób odpowiedzi zebraliśmy w szersze kategorie, które omawiamy w komunikacie.

MOTYWY GŁOSOWANIA NA PIS LUB JEGO KOALICJANTÓW – DOBRZE RZĄDZĄ, A ICH POLITYCY SĄ NAJBARDZIEJ WIARYGODNI

Według deklaracji badanych z sierpnia br.², wśród wyborców Prawa i Sprawiedliwości lub jego koalicjantów częściej spotykamy mężczyzn (41% wobec 33% kobiet), starszych badanych (56% w najstarszej grupie respondentów wobec zaledwie 9% w najmłodszej), mieszkańców mniejszych miejscowości (43% na wsi wobec 18% w największych miastach), badanych gorzej wykształconych (65% wśród respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wobec 18% w grupie z wykształceniem wyższym), ankietowanych lepiej oceniających swoją sytuację materialną (41% wśród oceniających ją jako dobrą wobec 14% wśród oceniających ją jako złą), częściej uczestniczących w praktykach religijnych (58% praktykujących kilka razy w tygodniu wobec 15% niepraktykujących wcale) oraz deklarujących poglądy prawicowe (67% wobec 5% sympatyków lewicy).

---

¹ Dwa badania „Aktualne problemy i wydarzenia” (399 i 400) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnych imiennych próbach pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Pierwsze badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI). Drugie badanie zrealizowano w dniach od 14 do 27 sierpnia 2023 roku na próbie liczącej 1024 osoby (w tym: 61,9% metodą CAPI, 24,8% – CATI i 13,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w drugiej połowie sierpnia”, sierpień 2023 (oprac. M. Feliksiak).

Wyborcy koalicji rządzącej uzasadniali zamiar oddania na nią głosu przede wszystkim pozytywną, ogólną oceną jej dotychczasowych rządów (30,6%). W dalszej kolejności deklarowali swoje zaufanie wobec polityków tego ugrupowania (14,6%), czy to powołując się na zrealizowane przez nich hasła wyborcze („Partia ma dobrych polityków, którzy realizują obietnice”), czy też na ich ogólną uczciwość zestawianą czasem z rzekomą nieuczciwością opozycji („To jest jedyna partia uczciwa i nie tak strasznie skorumpowana jak PO”).

W uzasadnieniu swojego wyboru sympatycy PiS lub jego koalicjantów wymieniali też często opiekę, jaką koalicja rządząca otacza niektóre grupy społeczne, wymagające szczególnej pomocy, takie jak: rodziny, dzieci, młodzi ludzie (10,4%), tzw. „zwykli ludzie” – przez co często rozumiano osoby uboższe (9,2%) – oraz emeryci (7,6%) – w przypadku tej ostatniej grupy wskazywano często na obniżenie wieku emerytalnego.

Kolejne względnie często wymieniane motywacje odnosiły się do kwestii ekonomicznych. Wymieniano wśród nich przede wszystkim zadowolenie z własnej sytuacji materialnej pod rządami koalicji (8,2%), a także chwalono wprowadzone przez nią świadczenia socjalne czy wzrost wynagrodzeń, jaki miał miejsce za jej rządów (8,0%). Wskazywano też nieco rzadziej dobrą ogólną sytuację gospodarczą kraju (5,8%), a zwłaszcza niskie bezrobocie.

Niektórzy wyborcy koalicji rządzącej wspominali o tym, że jej program jest im bliski światopoglądowo (6,7%). Pojawiały się głosy, że choć koalicja ma może swoje wady, to stanowi najlepszy wybór z możliwych, określane czasem jako „mniejsze zło” (6,5%). Wreszcie wyrażano wprost niechęć do opozycji – wymieniano w tym kontekście zwłaszcza Platformę Obywatelską, a czasem i samego Donalda Tuska (5,0%).

Do rzadziej wymienianych motywów (przytaczanych przez mniej niż co dwudziestego sympatyka PiS lub jego koalicjantów) należały: pozytywna ocena polityki zagranicznej koalicji, utożsamianej z broniem interesu Polski, „stawianiem się” Unii Europejskiej czy wzmocnieniem naszej pozycji na arenie międzynarodowej (4,1%); przekonanie o zapewnieniu przez koalicję rządzącą ogólnego poziomu bezpieczeństwa w kraju (4,0%); pragnienie stabilności, wyrażone przez jednego badanego prostym „Nie lubię zmian” (3,3%).

Co ciekawe, uzasadniając swoją decyzję o oddaniu głosu na PiS lub jego koalicjantów, ich wyborcy najrzadziej powoływali się na kwestie odgrywające nieraz kluczową rolę w przedwyborczej retoryce koalicji rządzącej: na jej patriotyczny (2,5%) oraz chrześcijański (1,9%) profil, na rozbudowywanie przez nią polskiej armii (1,9%) czy na dobrą politykę migracyjną (1,8%).

CBOS

**Dlaczego przede wszystkim poparł(a)by Pan(i) to ugrupowanie?
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską, Partią Republikańską
i Kukiz '15)**

N=524

Dobrze rządzą, pozytywna ocena dotychczasowych rządów	30,6%
Ich politycy są najbardziej wiarygodni, uczciwi, realizują swoje hasła wyborcze	14,6%
Dbają o rodziny, dzieci, młodych ludzi	10,4%
Dbają o zwykłych ludzi, często tych biedniejszych	9,2%
Zadowolenie z własnych warunków życia pod tymi rządami	8,2%
Dobry program zapomóg socjalnych, wyższe wynagrodzenia	8,0%
Dbają o emerytów, obniżyli wiek emerytalny	7,6%
Ich program jest mi bliski światopoglądowo	6,7%
Brak lepszych opcji, ew. mniejsze zło	6,5%
Dobra sytuacja gospodarcza, niskie bezrobocie, nie wyprzedają polskich spółek	5,8%
Niechęć do opozycji, do Donalda Tuska	5,0%
Stawiają na interes Polski, ew. stawiają się Unii, podnieśli rangę Polski na świecie	4,1%
Zapewniają ogólny poziom bezpieczeństwa	4,0%
Stabilność, brak zmian, jest dobrze, jak jest	3,3%
Są partią patriotów	2,5%
Są partią broniącą Kościoła i chrześcijaństwa	1,9%
Rozwijają obronność kraju, armię	1,9%
Dobra polityka migracyjna	1,8%
Trudno powiedzieć	0,3%

MOTYWY GŁOSOWANIA NA KOALICJĘ OBYWATELSKĄ – TRZEBA ODSUNĄĆ PiS OD WŁADZY, ONI DAJĄ NA TO NAJWIĘKSZE SZANSE

Wśród wyborców Koalicji Obywatelskiej częściej natrafiamy na mieszkańców większych miejscowości (40% w największych miastach wobec 9% na wsi), osoby lepiej wykształcone (33% badanych z wyższym wykształceniem wobec 9% z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), dysponujące wyższymi dochodami *per capita* w gospodarstwie domowym (33% w grupie z najwyższymi dochodami wobec 10% w grupie z najniższymi) oraz rzadziej praktykujące religijnie (42% wśród niepraktykujących wobec zaledwie 1% w grupie praktykujących kilka razy w tygodniu). Co ciekawe, pomimo centroprawicowego profilu koalicji (a w każdym razie centroprawicowych korzeni Platformy Obywatelskiej), wśród jej wyborców wyjątkowo często można spotkać osoby o poglądach lewicowych (45%, wobec 33% wyborców centrowych i zaledwie 4% prawicowych). To dobrze obrazuje polaryzację polskiej sceny politycznej – niemal połowa polskich lewicowców zamierza głosować na dość odległe od ich ideałów KO, by odsunąć od władzy jeszcze bardziej im daleki PiS.

W związku z tym nie zaskakuje, że główną motywacją oddania głosu na KO, wymienianą przez aż 40,6% jej wyborców, jest odsunięcie PiS od władzy. W odpowiedziach często podkreślano, że KO stanowi po prostu najsilniejsze ugrupowanie opozycyjne i daje największe szanse na zmianę niechcianej władzy (czy wręcz jako jedyne daje na to jakiegokolwiek szanse). Do zbliżonej kategorii można zaliczyć też względnie często wymienianą motywację, sprowadzającą się do uznania KO za najlepszą dostępną opcję czy też „mniejsze zło” (12,3%).

Poza odsunięciem PiS od władzy, najczęściej przytaczanym motywem głosowania na KO – choć wymienianym jednak ponad dwukrotnie rzadziej – była odczuwana bliskość światopoglądowa z jego programem (16,0%). W dalszej kolejności wspomniano też o zaufaniu do polityków formacji (11,4%).

Osobną kategorię motywów stanowiły nadzieje na konkretne zmiany, do jakich miałyby doprowadzić przejście władzy przez KO, chociaż – co charakterystyczne – niemal zawsze sprowadzały się one do „odkręcenia” niektórych posunięć PiS. Wskazywano tu w pierwszej kolejności na proeuropejski profil koalicji, który miałby poprawić nadszarpnięte za obecnych rządów relacje Polski z Unią Europejską i ogólnie poprawić nasz wizerunek na scenie międzynarodowej (10,3%). Nieco rzadziej pojawiały się nadzieje na wprowadzenie czy też przywrócenie rządów prawa oraz wolności obywatelskich, które miały zostać ograniczone przez obecną władzę (7,1%). Wreszcie wyrażano też nadzieje na naprawę sytuacji gospodarczej, a głosom takim często towarzyszyły zarzuty wobec socjalnego „rozdawnictwa” rządzącej koalicji.

Wśród rzadszych, wymienianych przez mniej niż co dwudziestego wyborcę motywów pojawiało się przekonanie, że Platforma Obywatelska dobrze rządziła przez osiem lat poprzedzających przejście władzy przez PiS (4,4%), że politycy Koalicji gwarantują stabilność, są rozsądni i „normalni” (3,4%), że są liberalni, szanują prawa kobiet czy społeczności LGBT (2,1%) i wreszcie że są bliscy „zwykłym ludziom” i otwarci na ich głos (1,0%).

CBOS

Dlaczego przede wszystkim poparł(a)by Pan(i) to ugrupowanie?

Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni i Agronomia*)

N=390

Trzeba odsunąć PiS od władzy, pora na zmianę, KO daje na to największe szanse	40,6%
Ich program jest mi bliski światopoglądowo	16,0%
Brak lepszych opcji, ew. mniejsze zło	12,3%
Ich politycy są najbardziej wiarygodni, uczciwi, realizują swoje hasła wyborcze	11,4%
Są proeuropejscy, poprawią nasze relacje z UE i nasz wizerunek na świecie	10,3%
Zapewniają/przywróciliby wolności obywatelskie, demokrację, poszanowanie prawa	7,1%
Niechęć do „rozdawnictwa” obecnej władzy, potrzeba naprawy gospodarki	6,7%
Dobrze zarządzili przez 8 lat, sprawdzili się	4,4%
Stabilni, rozsądni, „normalni”	3,4%
Liberalni, szanują prawa kobiet i osoby LGBT	2,1%
Są bliżsi ludziom, otwarci na ich głos	1,0%
Trudno powiedzieć	1,0%

* Tylko w drugim badaniu

MOTYWY GŁOSOWANIA NA KONFEDERACJĘ WIN – COŚ NOWEGO, PARTIA „SPOZA SYSTEMU”

Wśród zwolenników Konfederacji Wolność i Niepodległość wyraźnie częściej natrafiamy na mężczyzn (8% wobec 3% kobiet), na osoby młode (23% w grupie wyborców w wieku 18–24 lata wobec zaledwie 1% w grupie w wieku 65 lat lub więcej) oraz wyznające poglądy prawicowe (8% wobec 4% wśród lewicowców).

Uzasadniając swój wybór, wyborcy Konfederacji WiN wskazywali najczęściej na zgodność ich światopoglądu z programem ugrupowania (30,2%), a także na to, że Konfederacja ma szansę wnieść do polskiej polityki coś nowego, jako że jeszcze nigdy nie rządziła i jest „spoza systemu”, a reprezentują ją ludzie względnie młodzi (26,4%). Jak to wyraził jeden z jej wyborców: „Uważam, że powinny nastąpić poważne zmiany i trzeba dać dojść do słowa nowemu pokoleniu, a nie ciągle rządzą nami ludzie, których od upadku PRL spotykamy ciągle w Sejmie, Senacie”.

W dalszej kolejności przytaczano głównie argumenty odnoszące się do sfery gospodarczej: podkreślano, że jest to formacja wolnorynkowa, która zadba o ludzi przedsiębiorczych (10,4%), wyrażano nadzieję, że poprawi ogólną sytuację ekonomiczną kraju (9,8%), a także że ukróci „rozdawnictwo” obecnej władzy i znacząco ograniczy lub zlikwiduje wprowadzone przez nią programy socjalne (5,2%).

Tak jak w przypadku PiS i KO, również tutaj pojawiały się głosy, że wspierana formacja stanowi najlepszą opcję z dostępnych i „mniejsze zło” w porównaniu do innych (7,0%). Stosunkowo rzadko wskazywano na wiarygodność i uczciwość polityków Konfederacji (4,1%); na bronienie przez nich prawicowych wartości w sferze obyczajowej (3,4%); ich „biznesowe” podejście do polityki (1,8%; jak to wyraził jeden z wyborców: „Potrzebujemy biznesmana w rządzie, a nie polityka”); sprzeciw wobec przyjmowania migrantów (1,7%); właściwą postawę wobec pandemii COVID-19 (1,7%; jeden z sympatyków nazwał Konfederację „jedyną opcją sprzeciwiającą się psychozie covidowej”); czy dbałość o „zwykłych ludzi” (1,5%). Na ostatnim miejscu pojawiła się potrzeba odsunięcia PiS od władzy (1,2%), która – jak pamiętamy – wśród wyborców KO plasowała się na pierwszym miejscu.

CBOS

**Dlaczego przede wszystkim poparł(a)by Pan(i) to ugrupowanie?
Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy,
Konfederacja Korony Polskiej)**

N=113

Ich program jest mi bliski światopoglądowo	30,2%
Wniosą coś nowego, nadzieja na zmianę, są młodzi i „spoza systemu”, ew. inne partie już się skompromitowały	26,4%
Liberalna polityka gospodarcza, zadbają o ludzi przedsiębiorczych	10,4%
Poprawią sytuację gospodarczą kraju	9,8%
Brak lepszych opcji, ew. mniejsze zło	7,0%
Niechęć do „rozdawnictwa” obecnej władzy, wszelkich programów socjalnych	5,2%
Ich politycy są najbardziej wiarygodni, uczciwi, realizują swoje hasła wyborcze	4,1%
Będą bronić tradycyjnych, prawicowych wartości w sferze obyczajowej	3,4%
Trzeźwi, biznesowe podejście do polityki	1,8%
Sprzeciwiają się przyjmowaniu imigrantów	1,7%
Jako jedyni nie dali się „zwariować” w obliczu pandemii	1,7%
Zadbają o zwykłych ludzi	1,5%
Trzeba odsunąć PiS od władzy	1,2%
Trudno powiedzieć	3,5%

MOTYWY GŁOSOWANIA NA TRZECIĄ DROGĘ – NADZIEJA NA ZMIANĘ, NIECHĘĆ DO „DUOPOLU” PIS-KO

Wśród wyborców Trzeciej Drogi częściej spotykamy ludzi młodych (8% najmłodszych badanych wobec 1% najstarszych), lepiej wykształconych (6% badanych z wykształceniem wyższym wobec 2% z podstawowym lub gimnazjalnym) oraz wyznających poglądy centrowe (7%) bądź lewicowe (6% wobec 2% – prawicowych).

Główne motywacje głosowania na tę formację przedstawiają się nieco podobnie jak w przypadku Konfederacji, nawet jeśli jej wyborcy wyrażali je czasem innym językiem. Na czoło wysuwa się zgodność programu koalicji ze światopoglądem wyborców (40,0%), a na drugim miejscu plasuje się nadzieja, że wniesie ona do polskiej polityki coś nowego (22,0%). Wyrazom nadziei na zmianę towarzyszyły często krytyczne oceny utrzymującego się w polskiej polityce od lat „duopolu” PiS-KO. Jak stwierdził jeden z badanych zamierzających głosować na Trzecią Drogę: „Mam dość wojny PO-PiS”.

CBOS

Dlaczego przede wszystkim poparł(a)by Pan(i) to ugrupowanie? Trzecia Droga (Polska 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicja Polska)

N=83

Ich program jest mi bliski światopoglądowo	40,0%
Wniosą coś nowego, niechęć do „duopolu” PiS-PO	22,0%
Brak lepszych opcji, ew. mniejsze zło	10,3%
Poprawią sytuację gospodarczą kraju	7,0%
Ich politycy są najbardziej wiarygodni, uczciwi, realizują swoje hasła wyborcze	6,5%
Nadzieja na ograniczenie polskich podziałów, sporów	5,6%
Zaufanie do Szymona Hołowni	5,4%
Są proeuropejscy	3,3%
Mają postulaty proekologiczne	2,5%
Są umiarkowanie postępowi, rozsądni	2,2%
Trzeba odsunąć od władzy PiS	1,5%
Ograniczyliby związki Kościoła i państwa	1,2%
Trudno powiedzieć	3,4%

Z tą niechęcią współgrała też trzecia z najczęściej wymienianych motywacji, która pojawiała się w przypadku wszystkich omawianych formacji: przekonanie, że ta koalicja stanowi wybór najlepszy z dostępnych, określane czasem jako „mniejsze zło” (10,3%). Związana była z nią też nieco rzadziej wyrażana nadzieja na to, że wybór Trzeciej Drogi przyczyni się do ograniczenia polskich podziałów i sporów (5,6%).

Poza tym wyborcy Trzeciej Drogi motywowali swoją decyzję również nadzieją na poprawę sytuacji gospodarczej kraju (7,0%), a także przekonaniem, że politycy formacji są najbardziej wiarygodni i uczciwi (6,5%). Co ciekawe, więcej niż jeden na dwudziestu wyborców Trzeciej Drogi jako jedną ze swoich głównych motywacji wymieniał zaufanie do samego jej współprzewodniczącego, Szymona Hołowni (5,4%) – nie jest to może wysoki odsetek, ale żaden inny partyjny lider nie był wskazywany w tym kontekście tak często, jak on.

Wśród rzadziej pojawiających się motywacji wymieniano proeuropejskość (3,3%) oraz proekologiczne postulaty koalicji (2,5%), przekonanie, że jej politycy są umiarkowanie postępowi i „rozsądni” (2,2%), pragnienie odsunięcia PiS od władzy (1,5%), a także nadzieję na to, że Trzecia Droga doprowadziłyby do ograniczenia związków Kościoła i państwa (1,2%).

MOTYWY GŁOSOWANIA NA LEWICĘ – NAJBARDZIEJ POSTĘPOWA PARTIA

Podobnie jak w przypadku wszystkich mniejszych formacji opozycyjnych, wśród wyborców Lewicy spotykamy częściej ludzi młodych (8% w grupie wiekowej 18–24 lata wobec 1% w grupie 55–64 lata). Ponadto ponadprzeciętnie często notujemy wśród nich badanych lepiej wykształconych (7% osób z wykształceniem wyższym wobec 0% z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), niepraktykujących religijnie (10% wobec 0% wśród praktykujących kilka razy w tygodniu) i oczywiście wyznających poglądy lewicowe (14% wobec 2% badanych o poglądach centrowych).

Tak jak w przypadku wyborców wszystkich mniejszych ugrupowań opozycyjnych, najważniejszą motywacją osób zdecydowanych oddać głos na Lewicę była zgodność ich światopoglądu z jej programem (31,9%). W dalszej kolejności najczęściej podawano argument, że to najbardziej postępową formacją, która zadba o prawa kobiet i społeczności LGBT (21,0%).

Na dalszych pozycjach plasowały się już motywacje często wymieniane również przez wyborców innych formacji, takie jak: zaufanie do uczciwości polityków Lewicy (11,6%), potrzeba odsunięcia PiS od władzy (7,6%), przekonanie, że formacja najlepiej zadba o „zwykłych ludzi” (7,1%), czy wreszcie pojawiający się zawsze pogląd, że to najlepszy wybór z dostępnych i „mniejsze zło” (6,9%).

Do nieco rzadziej wymienianych, ale odnoszących się bardziej do specyfiki Lewicy motywacji należały: nadzieja na ograniczenie przez nią związków Kościoła i państwa (6,1%), poprawienie naszych relacji z Unią Europejską i poprawę naszego wizerunku na świecie (3,8%) czy wreszcie zapewnienie poszanowania prawa i przywrócenie wolności obywatelskich ograniczonych przez obecne rządy (3,4%).

Niektórzy wyborcy Lewicy uzasadniali też swój wybór tym, że zawsze głosowali na partie lewicowe (4,7%), a także pozytywną oceną dawnych rządów Sojuszu Lewicy Demokratycznej (2,4%). Pojawiały się również głosy, że Lewica wniesie do polskiej polityki coś nowego (3,2%), co uzasadniano albo tym, że dawno nie rządziła (odnoszono się tu do SLD), albo tym, że będzie stanowić odrębny i bardzo ważny głos w zdominowanej przez prawicę polskiej polityce. Wreszcie wśród najrzadziej wymienianych motywów pojawiały się te związane ze sferą gospodarczą: nadzieje na poprawę ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju (2,6%) czy na zapewnienie przez Lewicę pomocy społecznej (1,6%).

CBOS

**Dlaczego przede wszystkim poparł(a)by Pan(i) to ugrupowanie?
Lewica (Nowa Lewica, Razem, Polska Partia Socjalistyczna, Unia Pracy)**

N=65

Ich program jest mi bliski światopoglądowo	31,9%
Najbardziej postępowi, zadbają o prawa kobiet i osób LGBT	21,0%
Ich politycy są najbardziej wiarygodni, uczciwi, realizują swoje hasła wyborcze	11,6%
Trzeba odsunąć PiS od władzy, potrzeba zmiany	7,6%
Zadbają o zwykłych ludzi	7,1%
Brak lepszych opcji, ew. mniejsze zło	6,9%
Ograniczyliby związki Kościoła i państwa	6,1%
Wcześniej też na nich głosowałem(a)m, zwykle na nich głosuję, ew. na inne partie lewicowe	4,7%
Są proeuropejscy, poprawią nasze relacje z UE i nasz wizerunek na świecie	3,8%
Zapewniają/przywróciliby wolności obywatelskie, demokrację, poszanowanie prawa	3,4%
Wniosą coś nowego, odrębny głos na scenie politycznej	3,2%
Sprzeciw wobec „duopolu” PiS–PO	3,1%
Poprawią sytuację gospodarczą kraju	2,6%
Dobrze zarządzili (za czasów rządów SLD)	2,4%
Zapewnią pomoc społeczną, zasiłki	1,6%
Trudno powiedzieć	1,1%

Wyborców koalicji rządzącej skłania do oddania na nią głosu przede wszystkim pozytywna ocena jej dotychczasowych rządów, zaufanie do jej polityków, opieka, jaką ugrupowanie otacza takie grupy, jak rodziny z dziećmi, ludzie ubożsi czy emeryci, a także kwestie ekonomiczne: głównie zadowolenie z własnych warunków materialnych pod rządami koalicji lub poparcie dla wprowadzonych przez nią świadczeń socjalnych.

Z kolei główną motywację wyborców Koalicji Obywatelskiej stanowi chęć odsunięcia PiS od władzy, na co KO miałyby dawać największe szanse. Choć taka motywacja pojawiała się wśród wyborców wszystkich ugrupowań opozycyjnych, tylko w tym przypadku stanowiła czynnik tak wyraźnie dominujący. Dalej wymieniano jeszcze bliskość światopoglądową z programem tej formacji. Pozytywne zmiany, jakich wyborcy KO spodziewali się wraz z objęciem przez nią władzy, sprowadzały się właściwie wyłącznie do cofnięcia złych posunięć obecnie rządzących.

W przypadku wszystkich mniejszych ugrupowań opozycyjnych dominującą motywację wyborców stanowi zgodność programów tych formacji z ich światopoglądem. Ponadto zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość podkreślają, że ugrupowanie to wprowadziłoby do polskiej polityki coś nowego, jako że nigdy nie rządziło, jest „spoza systemu”, a przewodzą mu młodzi ludzie. Poza tym respondenci przytaczają głównie argumenty odnoszące się do sfery gospodarczej. Wyborcy Trzeciej Drogi również uważają, że ich ugrupowanie mogłoby wprowadzić do polskiego życia publicznego nową jakość, kładąc nacisk przede wszystkim na przełamanie „duopolu” wymieniających się od wielu lat władzą PiS i PO (KO), a także zażegnanie podsycanych przez nie sporów między Polakami. Wreszcie wyborcy Lewicy podkreślają zwłaszcza, że jest to formacja najbardziej postępową, która zadba o prawa kobiet czy społeczności LGBT.

Na koniec warto zwrócić uwagę, że w każdym elektoracie przywoływano argument głosowania na „mniejsze zło” (często znajdujący się w pierwszej piątce najczęściej wymienianych motywacji), co pokazuje, że wielu Polaków dokonuje swoich politycznych wyborów nie z przekonaniem, ale raczej ze swego rodzaju rezygnacją.

Opracował

Jonathan Scovil